

↑ foto's Jan van der Meijde

Zippy's Vrienden richt zich op kinderen van ongeveer 5 tot 8 jaar. Centraal in de lessen staat het verhaal van drie vrienden en wat die met elkaar en met hun huisdier Zippy, een wandelende tak, meemaken. Door kleine opdrachten en rollenspellen in de klas krijgen de kinderen een palet aan vaardigheden aangereikt voor de omgang met bijvoorbeeld ruzie en verlies. Ze leren kleine en grote problemen flexibel en creatief oplossen op een manier die bij hen past: de zogenoemde copingstrategieën. Op die manier leren ze onderscheid maken tussen wat ze wél en niet kunnen veranderen: een echtscheiding van ouders is niet terug te draaien, maar als een vriendje wordt gepest, kun je wel iets doen.

> ZIPPY'S VRIENDEN GAAN PROBLEMEN NIET UIT DE WEG

Leerlingen leren moeilijke situaties hanteren

tekst Ronald Buitelaar

Als je van jongs af aan leert omgaan met stressvolle en moeilijke situaties pluk je daar de rest van je leven de vruchten van. Dat is in het kort de gedachte achter Zippy's Vrienden, een in Engeland ontwikkeld programma dat inmiddels in diverse landen van de wereld wordt gebruikt en drie jaar geleden ook geïntroduceerd werd op een aantal Rotterdamse scholen. Een van die scholen is basisschool RK De Regenboog in de Beverwaard. Het Rotterdams Onderwijs Magazine nam een kijkje.

Het is woensdagmorgen. De zestien leerlingen van groep drie van juf Roeli Peerbooms zitten in de kring en praten over ruziemaken. Het overkomt ze allemaal wel eens en sommigen zelfs zeer regelmatig. De vraag is hoe je zo'n ruzie weer oplost. Kun je daar zelf iets aan doen of moet je maar afwachten tot het vanzelf overgaat? De vingers vliegen de lucht in. Je moet het met elkaar uitpraten is het eensluidende oordeel. Over hoe je dat doet verschillen de meningen. Juf weet dat het tijdens een ruzie vooral belangrijk is om niet nog bozer te worden: 'Je moet je leren ontspannen.'

Haal diep adem

Ontspannen, het blijkt een moeilijk begrip. De juf besluit ter verduidelijking een namaakruzie te organiseren. Ze nodigt twee leerlingen uit om te gaan ruziën over knickers. Als het half lacherige welles nietes spelletje op een hoogtepunt is gekomen zegt juf resoluut: 'Stop en haal diep adem.' Vervolgens vraagt ze de twee om aan iets leuks te denken: 'Wat gebeurt er met je gezicht? Dat wordt blij, hè?' Maar hoe doe je dat eigenlijk, blij worden? Juf legt uit dat ze dan aan iets leuks denkt, aan mooi weer, het strand en een ijsje. Daarna vliegen andere voorbeelden over tafel: Het bubbelbad, twee dagen eerder op vakantie gaan, een toernooi bij Feyenoord, skatekampioen worden. De gezichten stralen.

Oplossing

Als iedereen in de juiste stemming is kan juf de laatste stap introduceren: 'Als je rustig bent geworden kun je beter nadenken over een goede oplossing.' Samen wordt een oplossing voor de 'knikkerruzie' bedacht en dan is het de beurt aan de leerlingen om in tweetallen 'ruzie' te maken en het geleerde in praktijk te brengen. Wat lacherig en onwennig wordt er geruzied over een pop, een voetbal en het favoriete dansje en wordt het 'stop, ontspan en bedenk een oplossing' geoefend. In de nabespreking staat Roeli nog even stil bij wat de kinderen geleerd hebben. Ze wijst de klas op het nut ervan: 'We hebben het nu in de klas geoefend, maar neem het mee naar buiten en probeer het ook daar te gebruiken: stop, ontspan en bedenk een oplossing.'

Verdrietjes

Annemarie Janssens, leerkracht van groep 1 en 2 en onderbouwcoördinator, werkt inmiddels zo'n drie jaar met het programma. Het was de GGD die het introduceerde. 'We zochten naar een aanpak omdat we merkten dat veel kinderen moeite hadden met teleurstellingen, ruzies en verdriet. De GGD maakte ons attent op Zippy's Vrienden en bood ons de mogelijkheid om het uit te proberen. Ter voorbereiding heeft een aantal leerkrachten de introductiebijeenkomst bijgewoond waarbij de Engelse ontwikkelaars aanwezig waren om meer over het programma te vertellen. Ook zijn er

vervolgbijschikkingen geweest waar dieper op het programma werd ingegaan en waar ervaringen uitgewisseld konden worden met collega's uit het hele land.'

Dood

Annemarie is enthousiast over Zippy's Vrienden omdat het goed aansluit bij de gangbare schoolregels en een systematische en methodische aanpak heeft. Dat de methodiek geen onderwerpen schuwt vindt Annemarie een ander pluspunt. Als voorbeeld noemt zij de 'dood' van Zippy. Aan het eind van het schooljaar gaat Zippy dood, een gebeurtenis die de leerkracht in staat stelt om ook dat thema in de klas te bespreken. Dat vorig jaar toevallig de goudvis van de klas op hetzelfde moment dood ging, maakte het allemaal nog realistischer. Annemarie: 'Het was een uitstekende aanleiding om het thema te bespreken en het heeft geleid tot een mooie plechtigheid en een echte begrafenis.' Wie zich afvraagt hoe het na het overlijden van Zippy in een volgende klas met het programma verder moet, kan Annemarie geruststellen: 'Na de zomervakantie is Zippy weer gewoon van de partij.'